

**KONFERENCJA NA TEMAT
„USTAWA O GOSPODARCE OPAKOWANIAM I
ODPADAMI OPAKOWANIOWYMI – OBOWIĄZKI
PRZEDSIĘBIORCÓW W ZAKRESIE REALIZACJI
ODZYSKU I RECYKLINGU ODPADÓW
WIELOMATERIAŁOWYCH I PO ŚRODKACH
NIEBEZPIECZNYCH”**

MATERIAŁY POKONFERENCYJNE

Szanowni Państwo,

Stosownie do wcześniejszych ustaleń i naszych zapowiedzi – przekazujemy materiały podsumowujące Konferencję: „Ustawa o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi – obowiązki przedsiębiorców w zakresie realizacji odzysku i recyklingu odpadów wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych”, zorganizowaną przez Polską Izbę Ekologii 24 marca 2015 roku w Katowicach.

Współorganizatorem Konferencji był **Polski System Recyklingu Organizacja Odzysku Opakowań SA z Warszawy.**

Konferencję objął patronatem **Pan Janusz Ostapiuk**, wice-minister środowiska.

Wsparcia finansowego dla naszego przedsięwzięcia udzielił Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, dzięki czemu Konferencja była bezpłatna dla jej uczestników. Spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem. Wzięło w nim udział ponad 150 osób.

Celem Konferencji było – między innymi – udzielenie odpowiedzi na jakże ważne pytania:

- Jak działa nowa ustawa z dnia 13 czerwca 2013 roku o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi?
- Czy udało się uszczelnić system zagospodarowania odpadów opakowaniowych?

Korzystając ze swoich ponad rocznych już doświadczeń w tym zakresie, prelegenci starali się dokonać oceny zapisów zawartych w ustawie i w towarzyszących jej rozporządzeniach, zinterpretować niejasności, zdiagnozować niespójności czy też błędne rozwiązania.

Podjęto tym samym ważne aspekty interpretacyjne dotyczące – między innymi – wprowadzającego odpady wielo-

materiałowe, problemu wykluczenia z porozumienia w razie niewykonania zobowiązań finansowych na rzecz porozumienia, potrzeby jednoznacznych uregulowań obowiązków pomiędzy wprowadzającymi a organizacjami samorządu gospodarczego, marszałkiem województwa oraz organizacjami odzysku.

Uczestnicy Konferencji byli w zasadzie zgodni, że ustawa opakowaniowa – mimo wielu niewiadomych i niejasności – jest krokiem wykonanym we właściwym kierunku. Szczegółowe wnioski i ustalenia z Konferencji zostały zawarte w podsumowaniu autorstwa dr. inż. **Juranda Bienia.**

W imieniu organizatorów: Polskiej Izby Ekologii oraz Polskiego Systemu Recyklingu Organizacja Odzysku Opakowań SA dziękuję patronom, referentom, sponsorom, a przede wszystkim uczestnikom Konferencji.

Jestem przekonany, że wnioski i ustalenia z Konferencji zostaną szczegółowo przeanalizowane – między innymi – przez Ministerstwo Środowiska, a także Sejmową Komisję Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz inne zainteresowane tym zagadnieniem organizacje i instytucje.

Potrzebne będą nie tylko dalsze rozwiązania legislacyjne, ale również organizacyjne, finansowe i – jakże istotne – edukacyjne.

Dzięki takim działaniom gospodarka odpadami, w tym odpadami opakowaniowymi, powinna i musi się poprawić, co będzie skutkowało lepszą jakością naszego życia oraz przyczyni się do polepszenia stanu środowiska.

Już dzisiaj – w imieniu Polskiej Izby Ekologii – zapowiadam więc następną konferencję poświęconą tej tematyce.

Czesław Śleziak
Przewodniczący Rady
Polskiej Izby Ekologii

Spis treści

1. Czesław Śleziak, Przewodniczący Rady Polskiej Izby Ekologii	3
Słowo wstępne	
2. Paweł Sosnowski, Ministerstwo Środowiska	5
Polski system gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi	
3. Maciej Thorz, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	5
Informacja na temat realizacji Porozumień Marszałka Województwa Śląskiego z Izdami Gospodarczymi w zakresie gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi	
4. dr Jerzy Kopyczok, zastępca Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska	6
Nadzór i kontrola nad przedsiębiorcami w zakresie realizacji obowiązków wynikających z ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi	
5. Jerzy Swatoń, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	7
Przewidywane dofinansowanie przedsięwzięć gospodarki odpadami przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w latach 2015-2020	
6. Barbara Malkowska, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach	7
WFOŚiGW w Katowicach źródłem finansowania zadań z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi w województwie śląskim	
7. dr Aleksander Marekwa, Marekwa&Pławny Kancelaria Radców Prawnych sp. p.	8
Przepisy prawne dotyczące obowiązków przedsiębiorców wprowadzających produkty w opakowaniach wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych	
8. Przemysław Jura, Fundacja Instytut Nauk Ekonomicznych i Społecznych	10
Szanse na sfinansowanie inwestycji z dotacji UE 2014-2020	
9. dr inż. Ryszard Wójcik, Polski System Recyklingu Organizacja Odzysku Opakowań SA	11
Ustawa z 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi – obowiązki przedsiębiorców w zakresie realizacji odzysku i recyklingu odpadów wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych	
10. prof. nzw. dr hab. inż. Hanna Żakowska, COBRO – Instytut Badawczy Opakowań	12
Klasyfikacja opakowań wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych	
11. Andrzej Błażejewicz, Mondi Świecie SA	12
Recykling kartonów po płynnej żywności	
12. Barbara Farmas, SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o.	12
Odzysk opakowań po środkach niebezpiecznych	
13. dr inż. Jurand Bień, Politechnika Częstochowska	13
Podsumowanie i wnioski z konferencji	

Konferencja: Ustawa o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi – obowiązki przedsiębiorców w zakresie realizacji odzysku i recyklingu odpadów wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych. Materiały pokonferencyjne.

Wydawca: Polska Izba Ekologii, ul. Warszawska 3, 40-009 Katowice, tel./fax: 32 253 51 55, e-mail: pie@pie.pl

Druk: PoligrafiaPlus, ul. Porcelanowa 11 c, 40-246 Katowice, tel. 32 730 32 32

Redaktor prowadzący: Ewelina Sygulska. **Redaktor techniczny:** Katarzyna Kurzyca. **Łamanie i skład:** Piotr Poznański

Nakład: 500 egz. Oddano do druku w maju 2015 r.

Wydawnictwo finansowane ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

„Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach”

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Polski system gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi

Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. poz. 888) transponuje do polskiego porządku prawnego postanowienia dyrektywy 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych.

W 2014 r. zakończył się dla Polski kolejny okres przejściowy w realizacji poziomów odzysku i recyklingu określonych zmienioną w 2004 r. dyrektywą 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi weszła w życie 1 stycznia 2014 r.: zastąpiła ustawę z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, część przepisów (dot. opakowań) ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej, przejmując w dużej części rozwiązania tych ustaw.

Cel nowej ustawy:

- usprawnienie i uszczelnienie funkcjonowania systemu zagospodarowania odpadów opakowaniowych;
- konieczność notyfikowania Komisji Europejskiej polskich przepisów z zakresu opakowań i odpadów opakowaniowych.

Ustawa o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, oprócz dotychczas obowiązujących przepisów, wprowadza nowe rozwiązania prawne, w tym:

- zwolnienie z obowiązku zapewnienia poziomów odzysku i recyklingu wprowadzających do 1 Mg opakowań;

- nałożenie obowiązku corocznego przeprowadzania audytu zewnętrznego dotyczącego dokumentów potwierdzających recykling oraz inne niż recykling procesy odzysku;
- nałożenie obowiązku uwzględnienia przez organizacje odzysku w uzyskanym łącznym poziomie odzysku i recyklingu co najmniej 50 proc. odpadów opakowaniowych pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych;
- nałożenie na wprowadzających produkty w opakowaniach oraz na organizacje odzysku obowiązku prowadzenia kampanii edukacyjnych;
- wprowadzenie nowych zasad rozliczania środków niebezpiecznych w opakowaniach oraz opakowań wielomateriałowych: samodzielnie lub za pośrednictwem porozumienia organizacji samorządu gospodarczego z marszałkiem województwa.

Nieprawidłowości funkcjonowania systemu:

- wciąż jeszcze nie wszyscy przedsiębiorcy do tego zobowiązani realizują obowiązki dotyczące uzyskiwania poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych;
- fałszowanie dokumentacji potwierdzającej odzysk i recykling;
- nieprawidłowe stosowanie procesów odzysku, uwzględniane w uzyskiwanych poziomach recyklingu;
- zbyt małe wsparcie finansowe dla zbierających odpady i przetwarzających, udzielane przez wprowadzających produkty w opakowaniach oraz organizacje odzysku.

Paweł Sosnowski

Departament Gospodarki Odpadami, Ministerstwo Środowiska

Informacja na temat realizacji Porozumień Marszałka Województwa Śląskiego z Izbami Gospodarczymi w zakresie gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi

W dniu 1 stycznia 2014 r. weszła w życie nowa ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. poz. 888 o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, która wprowadza między innymi nowe regulacje prawne dot. opakowań wielomateriałowych i opakowań po środkach niebezpiecznych w postaci **porozumień możliwych do zawarcia pomiędzy izbami gospodarczymi zrzeszającymi przedsiębiorców a marszałkiem województwa.**

Zgodnie z przepisami ww. ustawy Marszałek Województwa Śląskiego zawarł 5 odrębnych porozumień z organizacjami samorządu gospodarczego. Trzy z tych porozumień dotyczą utworzenia i utrzymania systemu zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań po środkach niebezpiecznych, natomiast dwa – o analogicznym zakresie – dotyczą odpadów z opakowań wielomateriałowych.

Marszałek Województwa Śląskiego zawarł porozumienia w zakresie utworzenia i utrzymania systemu zbierania, transportu, odzysku, w tym recyklingu, lub unieszkodliwiania odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań po środkach niebezpiecznych z następującymi izbami gospodarczymi:

- Polską Izbą Ekologii,
- Izbą Gospodarczą Metali Nieżelaznych i Recyklingu,
- Jaworznicką Izbą Gospodarczą,

oraz porozumienia w zakresie utworzenia i utrzymania systemu zbierania, transportu, odzysku, w tym recyklingu, lub unieszkodliwiania odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań wielomateriałowych z:

- Polską Izbą Ekologii,
- Izbą Gospodarczą Metali Nieżelaznych i Recyklingu.

Zawarcie porozumień umożliwia prawidłową realizację obowiązków wynikających z ww. ustawy, głównie poprzez zmniejszenie ilości magazynowanych odpadów, co z kolei wpłynie na poprawę stanu środowiska naturalnego. **Ponadto porozumienia stanowią realizację założeń zrównoważonego rozwoju i wpisują się w propagowane przez Marszałka Województwa Śląskiego działania zmierzające do zwiększania świadomości ekologicznej społeczeństwa.**

Marszałek województwa zamieszcza porozumienia oraz informacje o ich rozwiązaniu w Biuletynie Informacji Publicznej obsługującego go urzędu oraz

informuje ministra właściwego do spraw środowiska o zawartych porozumieniach i ich rozwiązaniu.

Informacje na temat zawartych porozumień przez Marszałka Województwa Śląskiego znajdują się na stronie internetowej www.slaskie.pl pod hasłem: „Ochrona środowiska” – „Informacja o opakowaniach i odpadach opakowaniowych” – „Porozumienia”.

Wprowadzający wykonuje obowiązki związane ze zorganizowaniem systemu zbierania oraz zapewnienia odzysku i recyklingu opakowań wielomateriałowych samodzielnie albo poprzez przystąpienie do porozumienia.

Samodzielne wykonanie odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych może być realizowane na dwa sposoby. Po pierwsze, poprzez rozliczenie w oparciu o odpady wytworzone przez przedsiębiorcę wprowadzającego produkty w opakowaniach – rozliczenie to opiera się wówczas na poziomach wskazanych w załączniku do ustawy. Po drugie, poprzez rozliczenie w oparciu o odpady wytworzone przez inne podmioty – rozliczenie to wiąże się z obowiązkiem uzyskania odzysku i recyklingu na poziomie 100 proc. wprowadzonych do obrotu opakowań.

Przystąpienie do porozumienia przedsiębiorcy wprowadzającego opakowania wielomateriałowe albo po środkach niebezpiecznych nie wymaga przynależności do izby gospodarczej. **Aby przystąpić do porozumienia, wymagane jest zawarcie stosownej umowy z daną izbą, która będzie składać rozliczenie w imieniu przedsiębiorcy i reprezentować go w porozumieniu zawartym z marszałkiem.**

30 maja 2014 roku zaczęło obowiązywać rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu dla opakowań wielomateriałowych oraz dla opakowań po środkach niebezpiecznych, w poszczególnych latach, poniżej których nie mogą zostać określone poziomy w porozumieniu zawierany z marszałkiem województwa (Dz. U. 2014, poz. 618). Rozporządzenie dotyczy poziomów odzysku i recyklingu tylko w zakresie zawieranych porozumień z marszałkiem województwa. Jeżeli przedsiębiorca nie zdecyduje się przystąpić do takiego porozumienia, obowiązywać go będą poziomy odzysku i recyklingu wskazane w załączniku do ustawy, w przypadku realizacji obowiązku samodzielnie w oparciu o odpady opakowaniowe wytworzone przez przedsiębiorcę. Zlecenie wykonania tych obowiązków posiadaczom odpadów wiąże się natomiast z obowiązkiem uzyskania odzysku i recyklingu na poziomie 100 proc. wprowadzonych do obrotu opakowań.

Udział w porozumieniu nie zwalnia przedsiębiorcy od odpowiedzialności za nienależyte jego wykonanie. W przypadku gdy cele porozumienia nie zostały osiągnięte, przedsiębiorca będący stroną porozumienia obowiązany będzie

do wniesienia opłaty produktowej. Izby gospodarcze, jako strona porozumienia, jedynie reprezentują przedsiębiorców, nie przejmując od nich ustawowych obowiązków, tak jak to ma miejsce w przypadku organizacji odzysku opakowań, które przejmują od przedsiębiorców obowiązków w stosunku do opakowań jednorodzących. A zatem przedsiębiorcy w przypadku nieosiągnięcia określonych w rozporządzeniu poziomów odzysku i recyklingu, zobowiązani będą do wniesienia opłaty produktowej samodzielnie.

Reasumując wskazać należy, iż obowiązująca ustawa o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi z dniem 1 stycznia 2014 r. zmieniła sytuację przedsiębiorców wprowadzających produkty w opakowaniach po środkach niebezpiecznych i wielomateriałowych w stosunku do pozostałych podmiotów wprowadzających produkty w opakowaniach. Po pierwsze, poprzez zobowiązanie ich do zorganizowania systemu zbierania oraz zapewnienia odzysku, w tym recyklingu opakowań. Po drugie, poprzez odmienne sposoby realizacji ustawowego obowiązku i jego zakresu. Nowe regulacje prawne w tym zakresie postawiły zatem przedsiębiorców przed nowymi wyzwaniami i problemami co do wyboru najkorzystniejszego, ale też równocześnie bezpiecznego sposobu, gwarantującego należyłą realizację obowiązków ustawowych dotyczących opakowań wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych.

Na tę chwilę nie ma możliwości określenia liczby przedsiębiorców z terenu województwa śląskiego, którzy przystąpili do porozumień zawartych z Izdami Samorządu Gospodarczego za pośrednictwem marszałków województw, ani liczby przedsiębiorców, którzy obowiązek ustawowy realizują samodzielnie z uwagi na fakt, iż termin przysyłania sprawozdań w tym zakresie minął 15 marca br. Wnioski dotyczące realizacji założeń porozumień będzie można sformułować po otrzymaniu raportów dotyczących funkcjonowania porozumień zawartych z marszałkiem województwa oraz poszczególnych sprawozdań o wysokości należnej opłaty produktowej przesyłanych przez wprowadzających produkty w opakowaniach wielomateriałowych oraz po środkach niebezpiecznych.

Marszałek Województwa Śląskiego wychodząc naprzeciw oczekiwaniom przedsiębiorców na stronie internetowej www.slaskie.pl („Ochrona środowiska” – „Informacja o opakowaniach i odpadach opakowaniowych”) zamieścił poszczególne formularze oraz informacje dotyczące sprawozdawczości z zakresu ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, tym samym ułatwiając prowadzenie ewidencji zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Maciej Thorz
dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska
Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

Nadzór i kontrola nad przedsiębiorcami w zakresie realizacji obowiązków wynikających z ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi działania kontrolne podmiotów korzystających ze środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1232).

Działania kontrolne obejmują – między innymi – nadzór nad podmiotami określonymi ustawą z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2013 r., poz. 888) zmieniającą ustawę z 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. nr 63, poz. 638 z późn. zm.) oraz część przepisów ustawy z 11 maja 2001 r. o obo-

wiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. nr 63, poz. 639 z późn. zm.).

Inspektorat, w ramach działalności, prowadzi kontrolę:

- wytwórców opakowań,
- wprowadzających na rynek krajowy opakowania oraz wyroby w opakowaniach,
- prowadzących różnorodne formy gospodarowania odpadami opakowaniowymi (zbieranie, przetwarzanie, odzysk, w tym recykling odpadów).

W ramach kontroli u wprowadzających opakowania oraz wyroby w opakowaniach i wytwórców opakowań sprawdzane są wymagania jakościowe stawiane ustawą o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, w tym też wymagania określone dla opakowań przez Polskie Normy. Inspekcja posiada również możliwość przeprowadzenia badań wprowadzanych opakowań pod względem zawartości w nich ołowiu, kadmu, rtęci i chromu sześciowartościowego.

Drugim kierunkiem działań prowadzonych przez organy Inspekcji Ochrony Środowiska jest kontrola przestrzegania przepisów prawa stawianym podmiotom prowadzącym gospodarkę odpadami opakowaniowymi.

W ramach swoich kompetencji Inspektorat prowadzi kontrolę u:

- zbierających odpady opakowaniowe,
- przetwarzających ww. odpady,
- prowadzących procesy recyklingu i odzysku,
- organizacji odzysku odpadów opakowaniowych.

W działaniach kontrolnych sprawdzane są wymagania stawiane zarówno ustawą o opakowaniach i gospodarce odpadami opakowaniowymi, jak

również wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21 z późn. zm.).

Sprawdzeniu podlega też sposób gospodarowania odpadami niestwarzający zagrożenia dla środowiska oraz przestrzeganie wymagań ustaw, spełnianie warunków posiadanych pozwoleń (zezwoleń) dotyczących gospodarowania odpadami oraz dokumenty potwierdzające obrót odpadami.

W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości organy Inspekcji Ochrony Środowiska na kontrolowany podmiot nakładają:

- zarządzenia pokontrolne,
- kary grzywny w postaci pouczenia lub mandatu karnego.

Mogą też wymierzyć administracyjne kary pieniężne z tytułu nieprzestrzegania przepisów prawa.

dr Jerzy Kopyczok

**zastępca Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora
Ochrony Środowiska**

Przewidywane dofinansowanie przedsięwzięć gospodarki odpadami przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w latach 2015-2020

Planowanie i działania Funduszu oparte są oprócz zapisów ustawowych – Prawo ochrony środowiska, ustaw: o odpadach, o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym, o odpadach wydobywczych, o bateriach i akumulatorach, o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów – na Programach Priorytetowych NFOŚiGW (środki krajowe) oraz na Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (w zakresie działań ekologicznych – środki Unii Europejskiej), a także na Strategii działania NFOŚiGW na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r. i Strategii Wspólnej NFOŚiGW-WFOŚiGW w tych latach.

Został opracowany *Przewodnik po programach priorytetowych NF* (strona Funduszu). Omawia on syntetycznie cele i zakres programu, tryb składania wniosków i rodzaje beneficjentów, formy i warunki dofinansowania i umorzenia.

Główny PP – Racjonalna gospodarka odpadami – składa się z 6 części, w których sprecyzowane i zróżnicowane są bardziej szczegółowe informacje. Budżet na realizację tego Programu wynosi do roku 2020 do 3,5 mld zł.

W POIiŚ działanie 2.2 dotyczy Gospodarki odpadami komunalnymi. Szczegółowy opis priorytetu, warunki dofinansowania, kryteria oceny i wyboru projektów, typy projektów i inne warunki są aktualnie na etapie przygotowanych propozycji w formie projektów. Zakłada się, że na przełomie II i III kwartału br. projekty zostaną przyjęte.

Planuje się alokowanie na Program do 2020 r. około 900 mln euro. Rodzaj wsparcia oraz najważniejsze warunki zostaną określone po przeprowadzeniu pełnej oceny ex ante instrumentów finansowych.

Istnieją jeszcze inne specyficzne Programy, które pozwalają na ubieganie się o dofinansowanie ze środków krajowych na projekty dotyczące odpadów:

- Geologia i Górnictwo;
- Współfinansowanie LIFE +;
- System (usuwanie azbestu);
- Wsparcie dla przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki;
- Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych.

Jerzy Swatoń

dyrektor Departamentu Ochrony Ziemi w NFOŚiGW

WFOŚiGW w Katowicach źródłem finansowania zadań z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi w województwie śląskim

Dużym wyzwaniem w zakresie gospodarki odpadami jest spełnienie wymagań dotyczących odzysku, w tym recyklingu odpadów, w szczególności poprzez usprawnienie systemów selektywnego zbierania odpadów oraz działania edukacyjne i informacyjne.

Działania inwestycyjne podejmowane w zakresie gospodarki odpadami są ściśle powiązane z wymogami tzw. Dyrektywy ramowej o odpadach, która m.in. nakłada obowiązek osiągnięcia określonych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów. Do roku 2020

niezbędne jest przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu odpadów przynajmniej takich frakcji jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych wagowo na poziomie minimum 50 proc. oraz innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70 proc.

WFOŚiGW udziela pomocy finansowej na wymienione działania w formie pożyczek i dotacji. Te ostatnie są udzielane m.in. w formie dopłat do kredytów bankowych i umorzeń pożyczek. Wypracowując zysk z odsetek od udzielonych pożyczek, WFOŚiGW w Katowicach pomnaża zarządzane przez siebie pieniądze, które przekazują na kolejne proekologiczne inwestycje. **Celem działalności Funduszu jest zapewnienie systematycznej i trwałej poprawy stanu środowiska w województwie śląskim oraz zachowanie i przywracanie na jego obszarze terenów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.**

Przychodami Funduszu są wpływy z tytułu opłat i kar wnoszonych przez przedsiębiorstwa za korzystanie ze środowiska oraz zwroty rat pożyczek udzielanych we wcześniejszych latach. Podstawy działalności Funduszu wyznacza ustawa Prawo ochrony środowiska, ustawa o finansach publicznych, ustawa o rachunkowości, rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2010 r. w sprawie gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz postanowienia Statutu Funduszu.

Fundusz wspiera działania na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu zgodnie z polityką ekologiczną państwa i województwa poprzez preferencyjne dofinansowanie przedsięwzięć zmierzających do osiągnięcia celów długookresowych i krótkookresowych zapisanych w wojewódzkim planie gospodarki odpadami. Wsparcie Funduszu nakierowane jest właśnie na stopniowe przechodzenie z systemu polegającego na składowaniu odpadów na system wspierający przetworzenie, odzysk surowców oraz wykorzystanie energii.

Umożliwienie pozyskania funduszy unijnych, w perspektywie finansowej 2014-2020, na realizację inwestycji w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi to jeden z głównych celów rozwiązań zawartych w nowelizacji ustawy o odpadach. Zgodnie z dokumentem *Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020. Umowa Partnerstwa*, przyjętym przez Komisję Europejską (KE) 23 maja 2014 r., ze środków unijnych finansowane będą jedynie projekty uwzględnione w planach inwestycyjnych dotyczących gospodarki

odpadami komunalnymi, w tym również budowlanymi i rozbiórkowymi, tworzonych przez zarządy województw.

Ustawa przewiduje obowiązek sporządzania tych planów przez zarządy województw, uzgadnianych z ministrem właściwym do spraw środowiska oraz uchwalenie ich do 30 czerwca 2016 r. Plany inwestycyjne będą łącznikiem do wojewódzkich planów gospodarki odpadami (wpg) i będą stanowiły podstawę finansowania inwestycji zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym.

Jak uzyskać dofinansowanie na zadania związane z ochroną powierzchni i gospodarką odpadami ze środków WFOŚiGW w Katowicach?

Podstawowym warunkiem ubiegania się o dofinansowanie, w tym również zadań z zakresu gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi, jest złożenie kompletnego wniosku o dofinansowanie w określonym terminie naboru wniosków. Informacja o terminach naboru znajduje się na stronie internetowej Funduszu. Wzory wniosków wraz z załącznikami, jakie należy złożyć w Biurze Funduszu, znajdują się na stronie www.wfosigw.katowice.pl (zakładka: Dofinansowanie zadań/Gospodarka odpadami/wzory wniosków). **WFOŚiGW w Katowicach udziela dofinansowania na wspieranie działań proekologicznych podejmowanych przez administrację publiczną, przedsiębiorców, instytucje i organizacje pozarządowe.** Wnioskodawcą może być wyłącznie inwestor bezpośredni, posiadający tytuł prawny do dysponowania nieruchomością.

Przed sporządzeniem wniosku o dofinansowanie należy zapoznać się z **podstawowymi dokumentami obowiązującymi w WFOŚiGW w Katowicach** (www.wfosigw.katowice.pl, zakładka: O Funduszu). Są to:

- **Lista przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach na dany rok;**
- **Zasady udzielania dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Katowicach, w których określono między innymi formy dofinansowania zadań;**
- **Kryteria wyboru przedsięwzięć dofinansowywanych ze środków WFOŚiGW w Katowicach na dany rok.**

Zapraszamy do odwiedzenia naszej strony internetowej: www.wfosigw.katowice.pl.

Barbara Malkowska
Zespół Ochrony Atmosfery i Powierzchni Ziemi
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Przepisy prawne dotyczące obowiązków przedsiębiorców wprowadzających produkty w opakowaniach wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych

Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi¹ wprowadziła do porządku prawa polskiego pojęcie przedsiębiorcy wprowadzającego produkty w opakowaniach².

Ustawodawca rozróżnia grupę obowiązków właściwą dla wszystkich wprowadzających oraz kwalifikowaną grupę obowiązków dla wprowadzających środki niebezpieczne w opakowaniach³ lub wprowadzających produkty w opakowaniach wielomateriałowych. W zakresie podmiotów, na które nałożono kwalifikowaną grupę obowiązków, ustawodawca rozróżnił dodatkowo przedsiębiorców wprowadzających w opakowaniach środki niebezpieczne będące środkami ochrony roślin (dalej: środki ochrony roślin).

W obrębie obowiązków, które musi spełniać każdy wprowadzający, należy wskazać m.in. na obowiązek stosowania odpowiednich opakowań (art. 11 ustawy), prowadzenie kampanii edukacyjnych (art. 19 ustawy) czy realizację obowiązków ewidencyjnych (art. 22 ustawy).

Ustawodawca wyróżnia obowiązki wprowadzających środki niebezpieczne w opakowaniach oraz wprowadzających produkty w opakowaniach wielomateriałowych w art. 18 ustawy, który stanowi zmodyfikowaną formę obowiązków określonych w art. 17 ustawy. **Wprowadzający, w oparciu o art. 18 ust. 1 ustawy, zobowiązany jest do zorganizowania systemu zbierania oraz zapewnienia odzysku (w tym recyklingu) odpadów opakowaniowych**

po środkach niebezpiecznych oraz po opakowaniach wielomateriałowych⁴. Odróżnia to obowiązek wprowadzającego, określony w art. 17 ust. 1 ustawy, który nie obejmuje zorganizowania systemu zbierania odpadów opakowaniowych, a dotyczy jedynie zapewnienia ich odzysku (w tym recyklingu). Obowiązek określony w art. 18 ust. 1 ustawy dotyczy w identycznym zakresie wprowadzających produkty w opakowaniach wielomateriałowych, jak i wprowadzających środki niebezpieczne będące lub niebędące środkami ochrony roślin.

W stosunku do wprowadzających środki ochrony roślin wprowadzono dodatkowy obowiązek, zgodnie z którym system zbierania odpadów opakowaniowych musi obejmować odbieranie ich od przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 43 ust. 1 ustawy, sprzedającego środki ochrony roślin oraz sfinansowanie zarówno zbierania ich przez sprzedawcę, jak i ich odbierania od niego.

Na gruncie ww. obowiązku określonego w art. 18 ust. 2 ustawy, a dotyczącego wprowadzających środki ochrony roślin, powstaje wątpliwość interpretacyjna dotycząca wprowadzającego odpady wielomateriałowe.

Zgodnie z art. 18 ust. 5 ustawy „przepisy ust. 1-4 stosuje się także do wprowadzającego produkty w opakowaniach wielomateriałowych”. Literalne rozumienie wskazanej normy oznaczałoby, że zarówno wprowadzający środki ochrony roślin, jak i wprowadzający produkty w opakowaniach wielomateriałowych musieliby odbierać na własny koszt i finansować zbieranie odpadów od przedsiębiorcy dystrybuującego wprowadzone do obrotu produkty w opakowaniach wielomateriałowych.

Takie określenie obowiązku wprowadzającego produkty w opakowaniach wielomateriałowych wydaje się jednak błędne w świetle treści art. 43 ust. 1 ustawy⁵ w zw. z art. 18 ust. 2 ustawy. Skoro art. 43 ustawy dotyczy wyłącznie przedsiębiorcy sprzedającego środki ochrony roślin oraz użytkowników tych środków, to nie sposób uznać, żeby obowiązki z art. 43 ustawy zostały nałożone również na przedsiębiorców sprzedających produkty w opakowaniach wielomateriałowych oraz na użytkowników tych produktów. Tym samym wprowadzający produkty w opakowaniach wielomateriałowych nie dysponuje podstawowym narzędziem do zorganizowania systemu zbierania odpadów opakowaniowych, którym jest obowiązek nałożony na podmioty wskazane w art. 43 ustawy. Należy więc przyjąć, że ewentualne zastosowanie art. 18 ust. 2 ustawy w stosunku do wprowadzających produkty w opakowaniach wielomateriałowych będzie miało miejsce wyłącznie w sytuacji, gdy będą to równocześnie środki ochrony roślin.

Realizacja obowiązków z art. 18 ustawy następuje w sposób odmienny niż w przypadku podmiotów objętych dyspozycją art. 17 ustawy. Wprowadzający może zrealizować nałożone obowiązki samodzielnie lub przystąpić do porozumienia, o którym mowa w art. 25 ustawy.

Porozumienie zawierane z marszałkiem województwa ma charakter umowy, podobnie jak umowa zawierana przez wprowadzającego, o czym mowa w art. 17 ustawy, z organizacją odzysku opakowań. Odmiennie jednak niż przy umowie z art. 17 ustawy, przedsiębiorcy są reprezentowani przez organizację samorządu gospodarczego, a więc nie zawierają porozumienia bezpośrednio z marszałkiem. **Na gruncie zawartego porozumienia bardzo istotny jest obowiązek wprowadzającego, polegający na finansowaniu porozumienia, którego wymiar i sposób określany jest przez strony umowy.** Naruszenie obowiązku finansowania porozumienia może powodować skutek z art. 25 ust. 5 ustawy, tj. wykluczenie z porozumienia. **Ustawa nie precyzuje jednak, czy wykluczenie z porozumienia następuje ex lege przez sam fakt niewykonywania zobowiązań finansowych, czy**

też konieczne jest wypowiedzenie porozumienia w sposób unormowany przez strony umowy. Niezdefiniowany jest również termin „niewykonywania zobowiązań finansowych na rzecz porozumienia”, co każe przyjąć, iż skutek ex lege byłby niedopuszczalny ze względu na zbyt dużą niedookreśloność regulacji mogącą skutkować wykluczeniem z porozumienia z mocy samego prawa. **Sam charakter porozumienia, będącego umową, do której w zakresie nieuregulowanym w ustawie mają zastosowanie przepisy prawa cywilnego, oznacza, że strony powinny samodzielnie uregulować, w jakim trybie możliwe jest wykluczenie wprowadzającego z porozumienia oraz z jakim dokładnie stanem faktycznym musi się to wiązać.**

Uwagi te należy odnieść do wszystkich umów zawieranych na gruncie ustawy, w związku z czym konieczne jest jak najbardziej precyzyjne umowne uregulowanie wzajemnych zobowiązań pomiędzy poszczególnymi podmiotami.

dr Aleksander Marekvia
Marekvia&Pławny
Kancelaria Radców Prawnych sp. p.

Przypisy:

1. Dz. U. z dnia 6 sierpnia 2013 r., poz. 888.
2. Mając na względzie przejrzystość artykułu, w dalszej jego części wprowadzający produkty w opakowaniach mogą być również określane terminem „wprowadzający”.
3. Ustawodawca nie definiuje pojęcia „wprowadzającego środka niebezpiecznego w opakowaniach”, a jedynie pojęcie „wprowadzającego produkty w opakowaniach” (vide art. 8 pkt 23 ustawy) oraz pojęcie „środków niebezpiecznych” (vide art. 8 pkt 14 z zastrzeżeniem art. 18 ust. 6 ustawy). W sposób oczywisty należy przyjąć, że wprowadzający środki niebezpieczne w opakowaniach jest wprowadzającym produkty zawierające środki niebezpieczne w opakowaniach, a więc pojęcie to zawiera się w pojęciu zdefiniowanym w art. 8 pkt 23 ustawy, co jest istotne w związku z zakresem obowiązków wprowadzającego produkty w opakowaniach. Zastosowanie terminu „wprowadzającego środka niebezpiecznego w opakowaniach” służy uniknięciu ewentualnych problemów interpretacyjnych w obrębie relacji produktu do środka niebezpiecznego, a także sprzyja większej przejrzystości ustawy.
4. Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy „wprowadzający środki niebezpieczne w opakowaniach jest obowiązany zorganizować system zbierania oraz zapewniać odzysk, w tym recykling, odpadów opakowaniowych po środkach niebezpiecznych, z tym że wprowadzający środki niebezpieczne będące środkami ochrony roślin jest obowiązany zorganizować system zbierania oraz zapewniać odzysk, w tym recykling, odpadów opakowaniowych po środkach niebezpiecznych będących środkami ochrony roślin”. Wyróżnienie szczególnej kategorii środków niebezpiecznych w postaci środków ochrony roślin na gruncie art. 18 ust. 1 ustawy nie konstytuuje innego zakresu obowiązków niż ten, którym obciążony jest przedsiębiorca wprowadzający środki niebezpieczne niebędące środkami ochrony roślin. Wyróżnienie to jest jednak zasadne z punktu widzenia przejrzystości ustawy, ponieważ w art. 18 ust. 2 ustawy określono odrębną grupę obowiązków dla przedsiębiorców wprowadzających tę grupę środków niebezpiecznych. Ponadto terminologiczne odróżnienie tej grupy środków niebezpiecznych wynika z faktu transponowania art. 13 ust. 1 lit. b dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady

2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz.U.UE.L.2009.309.71).

5. Zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy „przedsiębiorca prowadzący jednostkę handlu detalicznego lub hurtowego, który sprzedaje środki niebezpieczne będące środkami ochrony roślin, jest obowiązany przyjmować od

użytkowników odpady opakowaniowe po tych środkach”. Z kolei zgodnie z ust. 2 cytowanego przepisu „użytkownik środków niebezpiecznych będących środkami ochrony roślin jest obowiązany zwrócić odpady opakowaniowe po tych środkach przedsiębiorcy, o którym mowa w ust. 1”.

Szanse na sfinansowanie inwestycji z dotacji UE 2014-2020

Komisja Europejska zaakceptowała już wszystkie programy na nową perspektywę 2014-2020, dzięki którym przedsiębiorcy będą mogli pozyskać środki na własne inwestycje. Ostatecznie do dyspozycji przeznaczonych jest 82,5 mld euro. Środki te będzie można zainwestować m.in. w badania naukowe i ich komercjalizację, kluczowe połączenia drogowe (autostrady, drogi ekspresowe), rozwój przedsiębiorczości, transport przyjazny środowisku (kolej, transport publiczny), cyfryzację kraju i aktywizację zawodową.

W ramach Funduszy Europejskich dostępnych jest sześć programów operacyjnych i szesnaście programów regionalnych:

- Program Infrastruktura i Środowisko – przeznaczono: 27,41 mld euro,
- Program Inteligentny Rozwój – przeznaczono: 8,61 mld euro,
- Program Polska Cyfrowa – przeznaczono: 2,17 mld euro,
- Program Wiedza Edukacja Rozwój – przeznaczono: 4,69 mld euro,
- Program Polska Wschodnia – przeznaczono: 2 mld euro,
- Program Pomoc Techniczna – przeznaczono: 700,12 mln euro.

Głównym celem **Programów Regionalnych** będzie zwiększenie konkurencyjności regionów oraz poprawa jakości życia ich mieszkańców poprzez wykorzystanie potencjałów regionalnych i niwelowanie barier rozwojowych. Programy regionalne będą zarządzane przez poszczególne Urzędy Marszałkowskie. Budżet 16 RPO wynosi ok. 31,3 mld euro. Jest to niemal 40% wszystkich środków na lata 2014-2020. Województwo śląskie otrzyma 3 476 937 134 euro – jesteśmy województwem, w którym na rozwój regionalny zostało przeznaczonych najwięcej środków.

Osie priorytetowe RPO dla woj. śląskiego:

- Nowoczesna gospodarka.
- Cyfrowe Śląskie.
- Konkurencyjność MŚP.
- Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna.
- Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów.
- Transport.
- Regionalny Rynek Pracy.
- Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy.
- Włączenie społeczne.
- Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna.
- Wzmocnienie potencjału edukacyjnego.
- Infrastruktura edukacyjna.
- Pomoc techniczna.

Został już opublikowany harmonogram wniosków. Konkursy związane z ochroną środowiska, efektywnością energetyczną mają ruszyć już w III kwartale 2015 roku.

Konkurs	Przewidywany termin naboru
1.2 Badania, rozwój i innowacje w przedsiębiorstwie	IV kwartał 2015
3.2 Innowacje w MŚP	III kwartał 2015
4.1 Odnawialne źródła energii	IV kwartał 2015
4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej	III i IV kwartał 2015
5.4 Ochrona różnorodności biologicznej	III kwartał 2015

Przykładowe konkursy dla RPO WSL 2014-2020 na 2015 r.

Jednym z ważniejszych Programów jest **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko** – największy polski program, którego celem jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Osie priorytetowe POIiŚ

- Zmniejszenie emisyjności gospodarki.
- Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.
- Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.
- Infrastruktura drogowa dla miast.
- Rozwój transportu kolejowego w Polsce.
- Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach.
- Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.
- Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.
- Wzmocnienie strategicznej infrastruktury i rozwoju zasobów kultury.
- Pomoc techniczna.

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój jest drugim pod względem budżetu programem na lata 2014-2020 i największym w Unii Europejskiej

programem finansującym badania, rozwój oraz innowacje. Najważniejszym jego założeniem jest dofinansowanie projektów badawczo-rozwojowych prowadzonych przez przedsiębiorców – samodzielnie lub we współpracy z sektorem nauki – oraz wdrożenie ich wyników na rynek.

System instytucjonalny POIR

OŚ PRIORYTETOWA	INSTYTUCJA POŚREDNICZĄCA
I Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo-przemysłowe	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
II Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach	Ministerstwo Gospodarki
III Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw	Ministerstwo Gospodarki
IV Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
V Pomoc techniczna	Nie dotyczy

Na stronach instytucji pośredniczących można znaleźć harmonogram konkursów na ten rok. Pierwsze konkursy z POIR zostały już ogłoszone – **działanie 1.1.1 Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa**, tzw. Szybka ścieżka, oraz **działanie 1.1.2 Prace B+R związane z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej**. Kolejne konkursy zostały ogłoszone w kwietniu i maju.

Program Operacyjny Polska Wschodnia to dodatkowe wsparcie dla województw lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego. Fundusze programu trafią na przedsiębiorczość

oraz innowacyjność, transport publiczny, kolej i drogi w miastach województw Polski Wschodniej.

Program Operacyjny Polska Cyfrowa to prawie 2,2 mld euro z UE na szerokopasmowy internet, e-administrację i podniesienie kompetencji cyfrowych społeczeństwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój to środki na aktywizację zawodową osób młodych (15-29 lat), reformy polityk publicznych w obszarze rynku pracy, gospodarki i edukacji, rozwój szkolnictwa wyższego, wyższą jakość usług służby zdrowia i programy profilaktyczne oraz na innowacje społeczne i współpracę ponadnarodową.

Horyzont 2020 to największy w historii program finansowania badań naukowych i innowacji w Unii Europejskiej. Jego budżet w latach 2014-2020 wynosi prawie **80 mld euro**. Chodzi o stworzenie spójnego systemu finansowania innowacji: od koncepcji naukowej, poprzez etap badań, aż po wdrożenie nowych rozwiązań, produktów czy technologii.

Pierwsze konkursy na lata 2014-2020 zostały już ogłoszone m.in. z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa oraz Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój.

Przemysław Jura
prezes Zarządu Fundacji
Instytut Nauk Ekonomicznych i Społecznych

Ustawa z 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi – obowiązki przedsiębiorców w zakresie realizacji odzysku i recyklingu odpadów wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych

Aktem prawnym z dnia 13 czerwca 2013 r. – ustawa o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi – ustawodawca przywrócił po latach przerwy obowiązek wykazania odzysku i recyklingu przez wprowadzających do obrotu produkty w opakowaniach wielomateriałowych i środków niebezpiecznych w opakowaniach.

W odróżnieniu od obowiązującego od lat systemu wykonywania tych obowiązków za przedsiębiorców przez organizacje odzysku opakowań – mają oni w myśl nowych przepisów wybór realizacji obowiązku samodzielnie lub poprzez przystąpienie do tzw. Porozumienia.

Porozumienie zawierane być może wyłącznie pomiędzy organizacją samorządu gospodarczego (izbą gospodarczą) a marszałkiem województwa. Przedsiębiorca przystępuje do Porozumienia w drodze zawarcia umowy z izbą gospodarczą.

W Polsce zawarto kilka Porozumień, przy czym część z nich realizuje faktyczne obowiązki pozyskiwania i recyklingu odpadów opakowaniowych za pośrednictwem „Operatora”, którym bywają znające realia rynkowe organizacje odzysku.

Autor wystąpienia przedstawił jedno z wiodących w kraju Porozumień zawartych pomiędzy Marszałkiem Województwa Śląskiego a Polską Izbą Ekologii. Operatorem tego Porozumienia jest zaś spółka Polski System Recyklingu – Organizacja Odzysku Opakowań SA. Podjęta w ten sposób współpraca pozwoliła stworzyć na bazie wymienionego Porozumienia ogólnopolski system pozyskiwania i recyklingu odpadów opakowaniowych wielomateriałowych – poddawanych recyklingowi w papierni Mondi Świecie SA. Także system odzysku, a począwszy od roku 2016 również recyklingu odpadów opakowaniowych po środkach niebezpiecznych.

Autor wskazał na korzystny dla ekologii trend, jakim jest przywrócenie po latach niefrasobliwości w tym zakresie obowiązków recyklingu „trudnych” opakowań, a także na zwiększenie odpowiedzialności wprowadzających produkty w tego rodzaju opakowaniach. Wynika to z treści Porozumień oraz wymogu 5-letniego przechowywania przez wprowadzających wystawionych na ich firmy dokumentów DPO i DPR.

Ta niewielka pozornie zmiana w stosunku do systemu przejmowania odpowiedzialności za recykling opakowań „konwencjonalnych” przez or-

ganizacje odzysku opakowań ma fundamentalne znaczenie dla poprawy wiarygodności w zakresie realizacji obowiązków ustawowych. Podnosi przy tym poziom świadomości i odpowiedzialności przedsiębiorców za wprowadzane do obrotu opakowania.

dr inż. Ryszard Wójcik
prezes Zarządu

Polskiego Systemu Recyklingu
Organizacja Odzysku Opakowań SA

Klasyfikacja opakowań wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych

Od stycznia 2014 r. obowiązuje w Polsce nowa ustawa o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi. Ustawa ta wprowadziła zmiany w obowiązującym systemie organizacyjno-prawnym w zakresie odpowiedzialności przedsiębiorców za odpady opakowaniowe powstałe po wprowadzonych na rynek towarach.

Zmiany dotyczą opakowań wielomateriałowych oraz opakowań po środkach niebezpiecznych, odrębnie zdefiniowanych w ustawie. Przedsiębiorcy wprowadzający na rynek krajowy towary w takich opakowaniach zostali zobligowani do realizacji obowiązków związanych z odzyskiem i recyklingiem w inny sposób niż współpraca z organizacją odzysku. **Obecnie obowiązek ten można wypełnić, współpracując z organizacją samorządu gospodarczego reprezentującą grupę przedsiębiorców wprowadzających towary w opakowaniach wielomateriałowych albo środki niebezpieczne w opakowaniach (w tym środki ochrony roślin), która zawarła porozumienie z marszałkiem województwa w zakresie utworzenia i utrzymania systemu zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów opakowaniowych powstałych z tych opakowań.** W porozumieniu powinny być określone cele i terminy realizacji tego porozumienia, sposób finansowania, podmioty uprawnione do kontroli realizacji porozumienia itp.

Zmiany wprowadzone dla opakowań wielomateriałowych oraz opakowań po środkach niebezpiecznych znacznie skomplikowały realizację obowiązku odzysku, w tym recyklingu, co wiąże się z wieloma problemami natury organizacyjnej, prawnej i finansowej. **W pierwszej kolejności należy ustalić masę opakowań wielomateriałowych (wykonanych co najmniej z dwóch różnych materiałów, których nie można rozdzielić ręcznie lub za pomocą prostych metod mechanicznych) oraz masę opakowań środków niebezpiecznych.** Substancje chemiczne i ich mieszaniny, które zostały zdefiniowane jako środki niebezpieczne, można ustalić na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie kryteriów i sposobów klasyfikacji substancji chemicznych i ich mieszanin na podstawie symboli i zwrotów zagrożenia (zwanymi „zwrotami R”). Następnie rozpocząć współpracę z wybraną organizacją samorządu gospodarczego, która podpisała umowę z marszałkiem dowolnego województwa.

prof. nzw. dr hab. inż. Hanna Żakowska
zastępca Dyrektora ds. Naukowych
COBRO – Instytut Badawczy Opakowań
02-942 Warszawa, ul. Konstancińska 11
e-mail: ekopack@cobro.org.pl

Recykling kartonów po płynnej żywności

Poprzez recykling opakowań po żywności płynnej w Mondi Świecie przyczyniamy się do dbałości o środowisko naturalne, zmniejszając ilości odpadów kierowanych na wysypiska śmieci.

Przerób opakowań wielomateriałowych daje nam możliwość powtóronego wykorzystania zebranych selektywnie odpadów. Zawarte w opakowaniach po żywności płynnej włókno celulozowe jest odzyskane i wykorzystane jako włókno wtórne do produkcji papieru.

Proces przerobu prowadzimy metodą ciągłą, co pozwala na maksymalne wykorzystanie dostępnego surowca wtórnego. Nowoczesne technologie produkcji zapewniają optymalne odzyskanie włókna zawartego w makulaturze i opakowaniach po żywności płynnej.

Dbłość o wysokie standardy jakości przyjmowanych surowców wtórnych pozwala nam na minimalizację ilości odpadów powstających w procesie produkcyjnym.

Andrzej Błażejewicz
Mondi Świecie SA

Odzysk opakowań po środkach niebezpiecznych

SARPI Dąbrowa Górnicza przyjmuje i przekształca termicznie w procesie R1 (odzysk) między innymi odpady o kodzie 15 01 10*, to jest

opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone.

W zależności od rodzaju substancji, którą zanieczyszczono są opakowania, odpad tego typu klasyfikujemy do grup „stałe specjalne” lub „stałe specjalne SBKTC – linia bezpośrednia”, co zgodnie z wewnętrzną procedurą oznacza szczególną ostrożność przypisaną odpadom o wysokiej toksyczności lub reaktywności.

Opis procesu technologicznego

Dostarczanie odpadów na teren spalarni odbywa się przy użyciu transportu samochodowego podmiotów zewnętrznych spełniających stosowne wymogi w tym zakresie lub za pomocą własnego środka transportu. Odpady gromadzone są w wyznaczonych miejscach magazynowania odpadów.

Zgromadzone odpady linią bezpośrednią lub po przygotowaniu odpowiednich mieszanek podawane są do tzw. „części gorącej” instalacji, składającej się z pieca obrotowego i komory dopalania, kotła odzysknicowego oraz urządzeń do wytwarzania energii elektrycznej. W piecu obrotowym następuje spalanie odpadów. Piec może przyjmować odpady o dowolnej konsystencji: płynnej, pastowatej i stałej oraz odpady w opakowaniach.

Spaliny z pieca dopalane są w komorze dopalania, która posiada pojemność wystarczającą do zatrzymania spalin w temp. 1000-1250°C przez co najmniej 2 sekundy. Komora jest wyposażona w palniki zasilane paliwem pomocniczym, odpadami płynnymi oraz oparami pochodzącymi z miejsc magazynowania odpadów przeznaczonych do spalania. W kotle odzysknicowym spaliny są schładzane do temp. poniżej 350°C. Kocioł produkuje parę wodną wykorzystywaną do celów grzewczych i produkcji energii elektrycznej. Spaliny z pieca obrotowego i komory dopalania po schłodzeniu są oczyszczane w zespole mechanicznego i chemicznego

oczyszczania spalin, w którego skład wchodzi: elektrofiltr, układ dozowania Na_2S_4 do usuwania rtęci ze spalin, suszarka rozpyłowa do wydzielania soli z obiegów mokrych, filtr workowy, płuczka z roztworem kwaśnym (absorpcja gazowego HCl i HF) oraz płuczka z roztworem zasadowym mleka wapiennego (absorpcja SO_2), filtr z ruchomym złożem węgla aktywnego i katalizator tlenkowy (rozkład tlenków azotu na katalizatorze Denox).

Zastosowano również wtrysk dwóch typów węgla aktywnego i specjalnego rodzaju wapna do przestrzeni filtra workowego jako pierwszy stopień chemicznego oczyszczania spalin z dioksyn i furanów, metali ciężkich i związków kwaśnych. Spaliny po oczyszczeniu emitowane są kominem stalowym o wysokości 49,5 m.

Żużel i popiół z komory spalania pieca obrotowego z komorą dopalania odprowadzane są hydraulicznie systemem transporterów zgrzeblowych, schładzane, zrzucane do kontenera i kierowane do miejsca magazynowania. Popiół lotny z elektrofiltra, filtra workowego, kotła odzysknicowego transportem pneumatycznym kierowany jest do zbiornika pyłu.

Praca spalarni sterowana jest za pomocą systemów komputerowych, a skuteczność oczyszczania spalin jest monitorowana za pomocą podwójnego systemu analizatorów spalin.

Przeгляд techniczny instalacji jest dokonywany cztery razy w roku. Natomiast generalny remont, łącznie z ewentualną wymianą lub naprawą wymurówki w piecu obrotowym, jest wykonywany raz w roku.

Barbara Farmas
wiceprezes

SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o.

Podsumowanie i wnioski z konferencji

Ustawa o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi – obowiązki przedsiębiorców w zakresie realizacji odzysku i recyklingu odpadów wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych

W dniu 24 marca 2015 roku odbyła się kolejna z serii organizowanych przez Polską Izbę Ekologii konferencja branżowa. Tym razem poświęcona została gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, a w szczególności obowiązkowi przedsiębiorców w zakresie realizacji odzysku i recyklingu odpadów wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych.

Gospodarka opakowaniami oraz odpadami opakowaniowymi stanowi jeden z elementów kompleksowego systemu gospodarowania odpadami. Od stycznia 2014 roku zaczęła obowiązywać w tym zakresie nowa ustawa, która miała być odpowiedzią na potrzebę uszczelnienia systemu zagospodarowania odpadów opakowaniowych.

Sygnaly o tym, że funkcjonujący dotychczas system zagospodarowania był nieskuteczny i nie gwarantował osiągnięcia przez Polskę zakładanych poziomów odzysku i recyklingu, płynęły bezpośrednio z „rynku” poprzez informacje przekazywane przez izby gospodarki odpadami, organizacje odzysku i przedsiębiorców z branży zagospodarowania

wania odpadów, jak również podnoszone były wielokrotnie w raportach pokontrolnych, opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Nowa ustawa miała być zatem odpowiedzią na te kwestie, a więc przyczynić się do poprawy funkcjonowania systemu oraz zapewnić realizację przez Polskę celów określonych przepisami prawa wspólnotowego. Przedstawiciel Ministerstwa Środowiska **Paweł Sosnowski** we wprowadzającym wystąpieniu przypomniał cel, jakim kierowano się przy wprowadzaniu tejże ustawy, przedstawiając również przyjęte w tym zakresie nowe rozwiązania prawne.

Natomiast na to, że nie jest to ustawa łatwa w interpretacji wskazał **Oskar Moźdzyn**, przedstawiciel Kancelarii Radców Prawnych Marekwi & Pławny, zaznaczając zresztą, że wiele niejasnych sytuacji może dopiero pojawić się na drodze stosowania zapisów wprowadzonych nową ustawą, a więc należy się z nimi liczyć przede wszystkim w sporach sądowych.

Wracając jednak do nowych rozwiązań wprowadzonych ustawą, to niektóre z nich wywołały w branży szereg kontrowersji. W szczególności spore wątpliwości wzbudził art. 18 ustawy, mówiący o obowiązku organizacji systemu zbierania oraz zapewnienia odzysku przez wprowadzającego środki niebezpieczne w opakowaniach oraz produkty

w opakowaniach materiałowych. Dotychczas bowiem to organizacje odzysku pomagały przedsiębiorcom, przejmując ich ustawowe obowiązki.

Po wejściu w życie ustawy taka możliwość się skończyła. Pojawiła się natomiast możliwość podpisania porozumień z marszałkiem danego województwa – poprzez organizacje samorządu gospodarczego reprezentujące grupę przedsiębiorców. Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego **Maciej Thorz** przedstawił aktualną sytuację w tym zakresie. W województwie śląskim Marszałek Województwa Śląskiego zawarł już pięć takich porozumień: trzy w zakresie utworzenia i utrzymania systemu zbierania, transportu, odzysku, w tym recyklingu, lub unieszkodliwiania odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań po środkach niebezpiecznych oraz dwa – o analogicznym zakresie – z opakowań wielomateriałowych.

Zbyt wcześnie jednak, co podkreślali zarówno przedstawiciele Ministerstwa, jak i Urzędu Marszałkowskiego, na wyciągnięcie wniosków, jak to rozwiązanie funkcjonuje w rzeczywistości i czy przyniosło oczekiwane korzyści. Termin złożenia sprawozdań z realizacji tych obowiązków do marszałka województwa niemal pokrył się bowiem z terminem konferencji, natomiast przedstawiciel Ministerstwa podkreślił, że z wyciągnięciem wniosków przez Ministerstwo należy się wstrzymać do końca pierwszego półrocza, kiedy to dopiero dane z województw spłyną do Ministerstwa Środowiska i tam zostaną poddane analizie.

Interesujące będą również wyniki z kontroli realizowanych przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. **Artur Wojtasek**, w imieniu zastępcy Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska dr. **Jerzego Kopyczoka**, wskazał zakres kompetencji, które przysługują Inspektoratowi w dziedzinie nadzoru i kontroli nad przedsiębiorcami w zakresie realizacji obowiązków wynikających z ustawy, w tym w szczególności w zakresie wymagań jakościowych stawianych opakowaniom.

Realizacja obowiązków wynikających z ustawy bez odpowiedniego finansowania jest niezwykle karkołomnym zadaniem. Zresztą sposób finansowania powinien być określony w porozumieniu zawartym z marszałkiem województwa. Narodowy, jak i wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska stanowią więc wymierne źródło pomocy w tym zakresie. Możliwości dofinansowania działań w obrębie gospodarki odpadami znalazły swoje odzwierciedlenie w wystąpieniach Dyrektora Departamentu Ochrony Ziemi NFOŚiGW **Jerzego Swatonia** oraz **Barbary Mal-kowskiej** z Zespołu Ochrony Atmosfery i Powierzchni Ziemi WFOŚiGW w Katowicach.

Natomiast na możliwości finansowania inwestycji z dotacji UE 2014-2020 wskazywał prezes Zarządu Fundacji Instytut Nauk Ekonomicznych i Społecznych **Przemysław Jura**, zamykając tym samym pierwszą część konferencji.

Druga część konferencji poświęcona została praktycznym aspektom realizacji zapisów ustawy z punktu widzenia bezpośrednich uczestników systemu zagospodarowania odpadów opakowaniowych, takich jak organizacje odzysku oraz recyklerzy. Dr inż. **Ryszard Wójcik**, prezes Zarządu Polskiego Systemu Recyklingu Organizacja Odzysku Opakowań SA, wskazał na korzystny trend, jakim było przywrócenie po latach niefrasobliwości w zakresie obowiązków recyklingu tzw. „trud-

nych opakowań” oraz zwiększenie odpowiedzialności wprowadzających produkty w tego rodzaju opakowaniach. Ponadto w jego wystąpieniu wskazane zostały zalety obecnego rozwiązania na przykładzie jednego z wiodących w kraju porozumień zawartych z Marszałkiem Województwa Śląskiego.

Co ważne, należy tu pokreślić, że w wyniku takiego rozwiązania uzyskano podniesienie poziomu świadomości i odpowiedzialności przedsiębiorców za wprowadzanie do obrotu opakowań wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych.

Klasyfikacja tych opakowań znalazła miejsce w wystąpieniu przedstawiciela Instytutu Badawczego Opakowań COBRO z Warszawy, prof. nzw. dr hab. inż. **Hanny Żakowskiej**, która wskazała na konieczność posługiwania się rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie kryteriów i sposobów klasyfikacji substancji chemicznych i ich mieszanin na podstawie symboli i zwrotów zagrożenia przy stosowaniu do opakowań substancji chemicznych i ich mieszanin, które zostały zdefiniowane jako środki niebezpieczne. Ważnym ogniwem w całym systemie zagospodarowania opakowań i odpadów opakowaniowych są niewątpliwie recyklerzy.

Wystąpienia przedstawicieli recyklerów miały charakter promocyjny, wskazujący na możliwości realizacji różnych form odzysku. **Andrzej Błażejewicz**, reprezentant Mondi Świecie SA, wskazywał na możliwości w zakresie odzysku włókna zawartego w opakowaniach po żywności płynnej. Z kolei reprezentant Fundacji Plastics Europe Polska, dr **Kazimierz Borkowski**, wskazał na możliwości realizacji obowiązku odzysku odpadów tworzyw sztucznych poprzez recykling mechaniczny i chemiczny.

Natomiast odzyskowi energii z opakowań po środkach niebezpiecznych poświęcone zostało wystąpienie **Barbary Farmas**, wiceprezes SARPI Dąbrowa Górnicza Sp. z o.o.

Te trzy wystąpienia pokazały zatem szereg dróg, jakimi można realizować obowiązki rocznego poziomu odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych, tak by przedsiębiorcy z góry nie zostali skazani na płacenie wysokich kar za brak realizacji wspomnianego obowiązku.

Podsumowując, należy uznać, że zorganizowana przez Polską Izbę Ekologii konferencja spełniła swoje zadanie, ciesząc się wysoką frekwencją uczestników oraz merytorycznymi prezentacjami.

Z uwagi jednak na niefortunny termin konferencji – zbieżny ze składaniem sprawozdań przez izby gospodarcze, organizacje odzysku oraz przedsiębiorców – żałować należy, że nie udało się przedstawić pełnego obrazu z rocznej obserwacji funkcjonowania nowego systemu zagospodarowania opakowań i odpadów opakowaniowych, w tym w zakresie realizacji odzysku i recyklingu odpadów wielomateriałowych i po środkach niebezpiecznych.

Stwarza to jednak podstawę do kolejnego spotkania, w ramach którego wyciągnięte wnioski staną się cennym materiałem do kształtowania właściwych torów funkcjonującego systemu oraz ułatwią pozyskanie niezbędnych i kompetentnych informacji o jego funkcjonowaniu bezpośrednio z „rynku” przedsiębiorców.

dr inż. **Jurand Bień**
Politechnika Częstochowska

**KONFERENCJA
NA TEMAT
„Ustawa o gospodarce opakowaniami
i odpadami opakowaniowymi
– obowiązki przedsiębiorców w zakresie
realizacji odzysku i recyklingu odpadów
wielomateriałowych i po środkach
niebezpiecznych”**

24 marca 2015 r., Hotel QUBUS Katowice, ul. Uniwersytecka 13

Partner

Patronaty Honorowe:

Podsekretarz Stanu
– Janusz Ostapiuk

Patronat Honorowy
Członek Zarządu Województwa Śląskiego
Kazimierz Karolczak

Patroni medialni:

Fakty
MAGAZYN GOSPODARSTWA

**TG Trybuna
Górnicza**

Ekologia

**ODPADY I
ŚRODOWISKO**
dwumiesięcznik

RECYKLING

PORTALKOMUNALNY.PL
GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

inwestycje.pl

POLSKI SYSTEM RECYKLINGU
Organizacja Odzysku Opakowań SA

PRZYŁĄCZCIE SIĘ DO NAS

*W Trosce
o Naturę*

Dla przedsiębiorców

Zapewniamy przedsiębiorcom kompleksową obsługę. Oferujemy nie tylko realizację obowiązku odzysku i recyklingu, ale również wszechstronną pomoc i opiekę w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami.

Dla firm odzysku i recyklingu

Tworzymy sieć zaawansowanych technologicznie i efektywnych podmiotów. Oferujemy pomoc w organizacji systemu odzysku i recyklingu, korzystne dopłaty recyklingowe, wsparcie merytoryczne i techniczne.

Dla gmin

Wspieramy samorządy lokalne we wdrażaniu systemu selektywnej zbiórki odpadów.

Przystąpienie do naszego programu W Trosce o Naturę umożliwia Gminie poprawę stanu świadomości ekologicznej mieszkańców, a w konsekwencji efektywność systemu gospodarki odpadami.

Stabilna pozycja na rynku

- Doświadczenie w branży
- Solidny akcjonariat
- Ugruntowana pozycja
- Bezpieczeństwo i wiarygodność
- Bogate referencje

Darmowy serwis usług

- Działalność informacyjna
- Szkolenia i konferencje
- Audyt produktowy
- Edukacja ekologiczna
- Nasz serwis został stworzony z myślą o naszych Klientach oraz wszystkich zainteresowanych

Kompetencje i profesjonalizm

- Nieustający rozwój
- Zaangażowanie
- Indywidualne podejście
- Wierzymy, że nasze wspólne działania przyczyniają się do poprawy stanu środowiska naturalnego w Polsce